

УДК 7.012:766

DOI:10.30857/2617-0272.2020.3.1.

ГУЛА Є. П.

Київський національний університет технологій та дизайну

СУЧАСНИЙ ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН: СПЕЦИФІКА ІНТЕГРАЛЬНОЇ ПРИРОДИ ТВОРЧОСТІ

Мета роботи – дослідити риси та особливості визначення головних дефініційних характеристик поняття графічний дизайн, окреслення сфери застосувань різних видів графічного мистецтва як об'єкту дизайну.

Методологія. Застосовано загальнонаукові методи дослідження, аналітичний, типологічний, семантичний та порівняльний аналіз – для термінологічного визначення понятійного апарату графічного дизайну та окреслення його теоретично-мистецтвознавчого застосування.

Результати. На основі аналізу наукових джерел з сучасного зарубіжного та українського графічного дизайну, узагальнено аспекти трактувань поняття графічного дизайну, оцінені його історичні витоки в Україні. Актуалізоване питання диференціації графічного дизайну і багатьох напрямів графіки як різновиду художньої діяльності.

Наукова новизна полягає у визначенні тенденцій до переходу термінологічного апарату промислового дизайну в сферу графічного дизайну. Встановлено, що синтетичний творчий характер графічного дизайну передбачає креативну діяльність із використанням сучасних засобів передачі інформації у комплексі з традиціями графічного мистецтва України.

Практична значущість. Підсумовані сучасні наукові визначення графічного дизайну. Результати дослідження можуть бути використані у практиці викладання графічного дизайну, проектної графіки та інших графічних дисциплін.

Ключові слова: графічний дизайн; проектна графіка; художньо-декоративні засоби; проектування; візуально-пластична мова.

Вступ. Постановка завдання. Наразі графічний дизайн стикається із невизначеністю критеріїв оцінки власної професійної сфери. Це пов'язано, зокрема, із відсутністю загально ухваленої науковою спільнотою термінології. Вказане істотно ускладнює наукову взаємодію стосовно характеристик кінцевого продукту графічного дизайну, а також оформлення відповідних фахових досліджень. Таким чином, поширення дизайн-графіки та її значна варіабельність істотно актуалізувала розробку відповідного наукового інструментарію.

Створення понятійного апарату графічного мистецтва упродовж минулого століття проходило досить нерівномірно. У цьому контексті найбільш результативним було наукове осягнення мистецтва графіки й плакату, які отримали і до сих пір зберігають

статус автономних жанрів образотворчого мистецтва. Водночас стосовно графічного дизайну такий понятійний апарат ще має бути сформований і всебічно проаналізований.

Говорячи про зв'язок даної проблеми із важливими завданнями ряду наукових дисциплін, слід вказати, що співвідношення українського графічного мистецтва й дизайну знаходиться на стику мистецтвознавства й ряду наук про дизайн – історії, теорії, геометрії графічного дизайну, а також теорії кольору тощо. Водночас пограничний стан графічного дизайну (між художнім конструюванням і мистецтвом) зумовлює принципове для розуміння цього різновиду дизайну питання наукової стандартизації художньої оцінки, що до сих пір не має чітко визначених критеріїв.

Метою роботи є визначення головних дефініційних характеристик наукового терміну графічний дизайн, окреслення сфери застосувань різних видів графічного мистецтва як об'єкту дизайну.

Аналіз попередніх досліджень.

Серед вітчизняних науковців, які фахово вивчали проблематику графічного дизайну протягом останніх десятиліть, слід назвати імена О. Ганоцької [1], О. Гладун [2, 3], В. Даниленка [5], М. Куленка [7], В. Косіва [20], Н. Сбітневої [15], Н. Титаренко [16], В. Лесняка [9], В. Победіна [13], О. Хмельовського [19], М. Яковлєва [11]. Закордонні дослідження графічного дизайну всебічно представлені в роботах К. Ньюарк [12], Е. Туемлоу [17], П. Філь та Ш. Філь [18] та інших науковців. З-поміж іноземних авторів доцільно окремо охарактеризувати працю К. Ньюарка «Що таке графічний дизайн?», в якій пропонуються визначення графічного дизайну і його компонентів, а також всебічно вивчаються механізми, чинники, інструменти та принципи роботи фахівця у сфері графічного дизайну в його невідривному зв'язку з іншими видами мистецтва.

Разом із тим, враховуючи те, що сфера графічного дизайну знаходиться у практичному русі і практично кожного дня у нашій країні з'являються нові приклади ефективного і високохудожнього поєднання дизайну й графічного мистецтва, є потреба у подальших наукових розвідках із вказаної тематики (з урахуванням передового вітчизняного та іноземного досвіду).

Наразі у багатьох літературних джерелах здійснена спроба розкриття базових понять дизайну, а також висвітлення його історичного становлення й методик роботи у проектно-художній сфері. Водночас що стосується графічного дизайну, то наявні розвідки вивчають лише його окремі елементи, в основному навчально-методичного чи популярного характеру, які не мають наукового навантаження. У цьому контексті сформувалася практика, за якої

наукові праці істотно відстають від динаміки реального розвитку графічного дизайну, що формує значний дефіцит фахових досліджень теоретико-методологічних і термінологічних засад у зазначеній сфері знань.

Серед джерел дослідження варто згадати у першу чергу Державний стандарт України, який пропонує таку дефініцію «графічного дизайну» – це «дизайнерське проектування, спрямоване на візуалізацію інформації, а також створювання графічних знакових систем для предметно-просторового середовища та графічних елементів для промислових виробів» [6, с. 7].

Основні результати. Зародження графічного дизайну як окремого напрямку художнього проектування пов'язано з його поступовим виділенням із прикладної графіки. Вказане вищевисловлювання відбувалося не за короткий термін, а поступово, у кілька проміжних етапів. Хронологічно цей перехід припадає орієнтовно на період із 20-х по 60-ті роки минулого століття. Зв'язки між двома окресленими напрямками є досить сильними і на сьогодні, станом на початок 2020-х років, тим більше, що на нинішньому етапі їх зміцнює рух і тяжіння до «крафтовості» («рукотворності») [16, с. 42], який буде більш детально розглянутий у другій половині даної статті.

Становлення графічного дизайну (в його сучасному розумінні) розпочалося в Україні у другій половині ХХ століття. Зокрема, у Києві діяла графічна школа, кадри для якої готував Київський державний художній інститут [14, с. 132]. Вказана школа була одним із найбільш потужних та самобутніх осередків графічного мистецтва нашої країни, який характеризувався не лише глибокими традиціями, але й великим творчим потенціалом.

У цей час київські графіки – як молоді митці, так і зрілі майстри – для втілення власних творчих задумів активно вдавалися

до техніки плоского друку. Попри значний ідеологічний тиск радянської системи, художники-графіки завжди бачили потенціал для висловлення власного бачення трендів, що відбувалися у соціумі. У подальшому, після 1991 року через мистецтво графіки художники й дизайнери намагалися передати світогляд особистості та духовну атмосферу суспільства загалом. Митці ставали більш розкутими у своїй творчості і більш активно прагнули до самореалізації.

У такий спосіб в українській культурі ствердився графічний дизайн як особлива сфера художньо-проектної діяльності, завданням якої являється візуалізація інформаційного середовища через засоби інформаційно-комунікаційних технологій і поліграфії, а також формування графічних компонентів для оточуючого середовища предметів. Оцінка якості графічного дизайну відбувається у рамках оцінювання співвідношення тексту й зображення (у межах композиційної площини), морфології візуального об'єкту, текстури, фактури, об'єму, рельєфу, простору. Якість дизайну також безпосередньо залежить від оригінальності прийомів подання інформації й точного і цілеспрямованого знаходження «аргументів корисності».

Закономірним є питання диференціації графічного дизайну і багатьох напрямів графіки як різновиду художньої діяльності. В основі зазначених відмінностей знаходиться проектний характер графічного дизайну, а також його функціонально-естетична націленість на сучасну комунікативну сферу й активне відтворення у ній візуальних структур. Синтетичний творчий характер графічного дизайну передбачає креативну діяльність із використання сучасних засобів передачі інформації у комплексі із традиціями графічного мистецтва України.

Звертаючись до окремих сучасних наукових визначень графічного дизайну, слід навести такі з них:

– В. Лесняк: графічний дизайн є візуальним комунікатором. Цю функцію він виконує у ході проектування багатьох систем і об'єктів (до них зокрема належать візуальні комплекси, знаки, елементи фірмового стилю, графіки машин, приладів, макети журналів, рекламні оголошення, плакати, упаковки, телевізійна й кінографіка). Згаданий перелік може бути розширений відповідно до технологічних інновацій людства. У рамках графічного дизайну має бути вирішене завдання із проектування візуальних комунікацій та їх художньої мови [9, с. 3];

– О. Гладун: графічний дизайн має дуалістичну природу, сформовану одночасно компонентами графіки й дизайну. За рахунок цього відбувається сполучення чинників формотворення й образотворення. Через принцип формотворення інформація дизайну сприймає комфортно, логічно й точно. Паралельно із цим відповідно до засад образотворчості графічний дизайн має емоційно але водночас дієво передавати глядачу ті візуальні відомості, які він має отримати у результаті оцінки кінцевого продукту проектною діяльністю. З огляду на зазначене, візуально-пластична мова графічного дизайну є сукупністю й системою думок, висловлювань, ідей, духовних установок, що здійснюють як інформування, так і формування певного світогляду [3, с. 42–46].

– Н. Титаренко: у повній мірі можливою є ідентифікація графічного дизайну із продуктом прикладної графіки. Поява професії «графічний дизайнер» як і перелік видів робіт, що перебувають в його компетенції, бере свої витoki з I установчого конгресу Міжнародної ради асоціацій з графічного дизайну (Цюрих, 1964 рік). Вказаний перелік містить у собі жанри, що завжди належали до сфери компетенції прикладної графіки. Тому терміни «прикладна графіка» й «графічний дизайн» можуть бути стилістично і

функціонально спорідненими і означати графіку, яке має функціональне (супровідне, службове) призначення.

Водночас між зазначеними поняттями існують і відмінності. Зокрема, сутність прикладної графіки полягає у тому, що вона представляє собою індивідуальну художню творчість естетично-мистецького характеру, притаманну певній історичній добі. Зі свого боку, графічний дизайн більшою мірою пов'язаний із професійними навичками автора, його зображувальною мовою, яка заснована на теорії інформації, семіотиці, а також комунікативних прийомах і структурних відношеннях між елементами, що формують художньо-естетичний знак [16, с. 39];

– Н. Сбітнева: сучасний графічний дизайн має складну природу, що передбачає як активне використання новітніх технологій, так і певний відхід від них у бік «hand made»-трендів. Переобтяженість комерційних творів дизайну компонентами комп'ютерних технологій – шарами, відблесками, тінями, контурами, градієнтами, шрифтами (вказана тенденція мала місце упродовж 1990-х і навіть подекуди в 2000-ті роки), наразі поступилася вектору розвитку, що передбачав задіяння підкреслено рукотворних форм. Це може бути пов'язано із прагненням сучасних майстрів дизайну до оригінальності і неповторності (а комп'ютерні графічні ефекти, як відомо, супроводжуються стандартизацією й шаблонним підходом). Можна стверджувати, що етап сьогодення передбачає більш зважене використання палітри засобів, а також дотримання канонів мінімалізму стриманості та використання засобів естампу, живописних й мальованих компонентів. Тобто усе більшою мірою домінує високопрофесійний і адресний підхід [15, с. 65].

Спостерігається тенденція до переходу термінологічного апарату промислового дизайну в сферу графічного дизайну [16,

с. 42]. Насамперед, це стосується таких базових понять як конструкція (тобто функціональний тип структури) і композиція (тобто художньо-образний тип структури). Більше того, таку тенденцію до еkleктики термінів можна простежити і на прикладі графічного дизайну й професійного образотворчого мистецтва (це такі поняття як простір, рельєф, фактура, обсяг тощо). Відбувається проникнення до сфери графічного дизайну визначень із психологічної галузі (парадоксальність, конфліктність, скандальність засобів вираження ідеї).

Підсумовуючи ці та інші дефініції й концептуальні визначення графічного дизайну, слід виокремити їх спільні риси:

– оскільки графічний дизайн має інтегральну природу творчості, то чіткі межі формулювання його сутності відсутні, а критерії його оцінки й трансформації базових понять доволі невизначені. У багатьох випадках термін «графічний дизайн» супроводжується розумінням усієї графіки, незалежно від того яким є її функціональне призначення і коли й для чого вона була виконана;

– засоби виразності графічного дизайну не можна сприймати у відриві від вербальної інформації, яка у кінцевому продукті дизайну набуває рис емоційного вираження;

– графічний дизайн і прикладна графіка об'єднані усталеним набором робочих зображувальних інструментів, зокрема це може бути символіка, шрифти й орнаментика. Водночас очевидними є і відмінності між ними: зокрема у випадку прикладної графіки прикметник «прикладна» означає «нестанкова», а у випадку із дизайном слово «графічний» передає те, що графічний компонент є по-суті другорядним відносно дизайнерської справи;

– візуально-пластична мова графічного дизайну представляє собою складну й специфічну систему, де

взаємозалежними є поняття знаковості (образотворчості) й структурності (формотворчості);

– оскільки розвиток графічного дизайну відбувається водночас і паралельно з численними напрямками мистецтва, образні засоби дизайну мають відповідати художній мові мистецтва.

Графічний дизайн, тобто дизайн-графіка, передбачає об'єднання мистецтва й проектування, де гармонійно сполучається образна візуалізація ідеї й подання інформації через раціонально-конструкторський підхід. Саме тому графічний дизайн займає синтетичне положення з-поміж інших пластичних мистецтв і його «граничний» статус між художнім мистецтвом і конструюванням виражається вельми рельєфно порівняно з іншими формами і видами дизайнерської практики. Вказане досягається через постійне використання традиційних прийомів зображення, що є мистецьки обґрунтованим і доцільним [16, с. 39].

Оскільки графічний дизайн є вельми запитаним по всьому світі, його прикладний інструментарій передбачає залучення найбільш модерних технічних засобів, а теоретико-методологічний – останніх досягнень мистецтва стилізації форми, кольорознавства й композиції (з урахуванням високого рівня професіоналізму автора).

Отже, графічний дизайн, виникнувши під час апогею науково-технічної й промислової революції, нині є невід'ємною складовою проектною культури нинішнього століття. Здобутки та інноваційні рішення графічного дизайну присутні у всіх сферах роботи й побуту сучасної людини, а також її стилю життя [10, с. 5]. Подекуди продукти, створені майстрами графічного дизайну, істотно «випереджають епоху», знаходячись попереду сучасних художніх трендів мистецтва. Власне сама робота графічного дизайнера нині знаходиться на межі розв'язання задач серійного виробництва і створення художніх творів – у рекламі,

поліграфічній індустрії, Інтернет-просторі (веб-дизайні).

На думку В. Даниленка, пріоритетним завданням українського графічного мистецтва й дизайну є пошук прийомів і технологій творчості, які могли б сприяти презентації традиційного мистецтва нашої країни закордоном. Це сприятиме творчому переосмисленню етнографічного матеріалу в «людиновідповідний, ліричний, дотепний, часом жартівливий та й у цілому художньо насичений дизайн» [4, с. 130]. Саме національний колорит може вважатися перспективним трендом європейського графічного дизайну в епоху футуристичних технологій XXI століття.

Важливою тенденцією графічного дизайну в сучасний період є ренесанс ручного зображення літер і написів. Крім власне малювання також можуть використовуватися технології ручного вирізання й ліплення. Фактично це може вважатися відходом від моди на тотальну комп'ютеризацію графічного дизайну (поширену в 1990–2000-ті роки) і поверненням «до джерел». Активно використовують технології ручної роботи в дизайні і українські майстри, котрі розробляють шрифтові плакати й логотипи [15, с. 66].

Засоби ручного малювання дозволяють певною мірою «зняти» перенасиченість візуального простору сучасними технологіями і комп'ютерними ефектами. Крафтовість надає графічному дизайну рис нешаблонності та емоційності, вона є прикметною рисою не масової культури, а елітарного мистецтва.

Висновки. Графіка займає вагому роль у культурному житті людини, формуючи її виховне й естетичне середовище, а також високохудожні умови для повсякдення й святкування, відпочинку і дозвілля. Сьогодні графіка розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції: рекламно-презентаційну, духовно-естетичну, соціально-пізнавальну,

адаптивно-комунікаційну. Із графікою безпосередньо пов'язаний графічний дизайн, історична еволюція якого включає тривалий шлях – від ескізів на папері до складних комп'ютерних технологій, що наприкінці минулого століття суттєво розширили обрій для реалізації креативного потенціалу фахівця в сфері дизайну. Наразі сучасні розробки із графічного проектування передбачають комплексне сполучення як ІТ «ноу-хау», так і традиційних художніх прийомів та засобів, до яких належать і здобутки українського графічного мистецтва.

Поєднання здобутків графічного мистецтва й дизайну дозволяє створити професійний та унікальний і самобутній художній продукт. При цьому активно використовуються технологічні досягнення комп'ютерної обробки та якісної типографіки. Здійснюючи опертя на традиційні та інноваційні форми і досягнення української графіки, сучасні дизайнери створюють художньо досконалі і водночас високофункціональні розробки. Таким чином, з одного боку, дизайн сприяє осучасненню української графіки, а з іншого – графіка надає дизайну виразності й національної орієнтовності. За сучасних умов графічний дизайн об'єднує усі компоненти візуального середовища (друкована продукція, реклама, дизайн ЗМІ, веб-дизайн, корпоративний стиль, ілюстрації, ЗД- й фотографіка, мультиплікація, телевізійні заставки). Відповідно до естетичних, функціональних і соціокультурних завдань, графічний дизайн представляє собою особливий вид соціально-інформаційної та художньо-

образотворчої діяльності. При цьому в сучасному графічному дизайні активно поєднуються як художні засоби впливу на глядача, так і сучасні інформаційні технології комп'ютерної графіки.

Наразі комп'ютерна графіка представляє собою не лише різновид проектної графіки, але й у повній мірі використовується дизайнером в якості механізму, що забезпечує його повноцінну роботу. Це сприяє вирішенню усього комплексу завдань дизайнера – починаючи зі створення й розвитку ідеї концепції продукту, завершуючи його кінцевою візуалізацією й розробкою відповідної документації. Крім того, досягнення комп'ютерної графіки можуть бути використані для створення віртуальних моделей продуктів – для цього залучаються спеціальні програми, які дозволяють забезпечити створення прототипів продуктів і суттєво скоротити час для технологічної підготовки їх випуску. Говорячи про перспективні напрями для подальшого дослідження тематики взаємопроникнення українського графічного мистецтва й дизайну, слід виокремити такі з них: оцінка іноземного, зокрема східноєвропейського, досвіду використання елементів графічного мистецтва у різних видах і стилях дизайну; виявлення можливостей принесення компонентів народної (етнографічної) творчості у дизайн і графічне мистецтво в Україні та закордоном; аналіз перспектив використання графічного мистецтва і дизайну в сфері урбаністики, зокрема у ході проектування нових районів міст нашої країни.

Література

1. Ганоцкая О. В. Дизайнерское образование в Украине в условиях современных реформ. *Графічний дизайн: історія, сучасність та перспективи розвитку*. Всеукраїнська науково-практична конференція, Харків, 17 жовтня 2012 р. Харків: ХДАДМ, 2012. 80 с.

2. Гладун О. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*: 36. наук. пр. Київ: ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2007. Вип. 7. С. 45–49. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/16835>.

3. Гладун О. До проблеми візуальної мови графічного дизайну України. *Вісник ХДАДМ*. № 5. 2009. С. 42–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2009_5_8.

4. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну: Чехія, Польща, Україна. Харків: Колорит, 2007. 197 с.

5. Даниленко В. Я. Дизайн. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.

6. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення. Видання офіційне. Київ: Держстандарт України, 1999. 33 с.

7. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну. Київ: Кондор, 2006. 492 с.

8. Лаврентьева Е. Текст и контекст в графическом дизайне. Москва: МГХПУ им. С. Г. Строганова, 2008. 323 с.

9. Лесняк В. И. Графический дизайн. Основы профессии. Киев: Біос Дизайн Букс, 2009. 416 с.

10. Михайлов С., Кулеєва Л. Основы дизайна. Казань: Новое Знание, 1999. 240 с.

11. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття / Заг. ред. М. І. Яковлева. Київ: Фенікс, 2012. 256 с.

12. Ньюарк К. Что такое графический дизайн? / пер. с англ. Москва: АСТ: Астрель, 2005. 255 с.

13. Победин В. А. Знаки в графическом дизайне. Харьков: Веста "Ранок", 2001. 96 с.

14. Попович К. Літографія в творчості київських художників-графіків 1960-х років. *Українська академія мистецтва*. 2014. Вип. 23. С. 132–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2014_23_15.

15. Сбітнева Н. Ф. Тенденції розвитку сучасного графічного дизайну: повернення до рукотворності. *Вісник ХДАДМ*. 2015. № 4. С. 60–66. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2015-04-09-sbitneva.pdf>

16. Титаренко Н. В. Проблематика наукового дослідження графічного дизайну в Україні. *Вісник ХДАДМ*. 2014. № 2. С. 38–42. URL: <https://visnik.org/pdf/v2014-02-09-tytarenko.pdf>.

17. Туэмлоу Э. Графический дизайн: фирменный стиль, новейшие технологии и креативные идеи / пер. с англ. Москва: ООО «Издательство Астрель», 2006. 256 с.

18. Филь Ш., Филь П. Графический дизайн XXI века / пер. с англ. Москва: Астрель, 2008. 191 с.

19. Хмельовський О. М. Графічний дизайн. Луцьк: Терен, 2008. 160 с.

20. Косів В. М. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945–1989 років: символи, образи, стилістика. *Монографія*. К.: Родовід, 2019. 480 с.

References

1. Hanotskaia, O.V. (2012) Dyainerskoe obrazovanye v Ukrainy v usloviakh sovremennykh reform. [Design education in Ukraine in the context of modern reforms]. *Hrafichnyi dyzain: istoriia, suchasnist ta perspektyvy rozvytku – Graphic design: history, modernity and prospects of development*. Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia, Kharkiv, 17 zhovtnia 2012 roku. Kharkiv: KhDADM, 80 p. [in Ukrainian].

2. Hladun, O. (2007) Hlobalizatsiinyi i natsionalnyi vektory rozvytku hrafichnoho dyzainu Ukrainy. [Globalization and national vectors of graphic design development in Ukraine]. *Ukrainske mystetstvoznavstvo: materialy, doslidzhennia, retsenzii: Zb. nauk. pr. – Ukrainian Art History: Materials, Research, Reviews: A Collection of Sciences*. Kyiv: IMFE im. M. T. Rylskoho NAN Ukrainy, 7. 45–49. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/16835> [in Ukrainian].

3. Hladun, O. (2009) Do problemy vizualnoi movy hrafichnoho dyzainu Ukrainy. [To the problem of visual language of graphic design of Ukraine]. *Visnyk KhDADM*. 5. 42–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2009_5_8 [in Ukrainian].

4. Danylenko, V. (2007) Maibutnie yevropeiskoho dyzainu: Chekhiiia, Polshcha, Ukraina. [The future of European design: Czech Republic, Poland, Ukraine]. Kharkiv: Koloryt, 197 p. [in Ukrainian].

5. Danylenko, V.Ya. (2003) Dyain [Design]. Kharkiv: KhDADM, 320 p. [in Ukrainian].

6. Dyain i erhonomika. Terminy ta vyznachennia [Design and ergonomics. Terms and definitions]. Vydannia ofitsiine. Kyiv: Derzhstandart Ukrainy, 1999. 33 p. [in Ukrainian].

7. Kulenko, M.Ya. (2006) Osnovy hrafichnoho dyzainu. Kyiv: Kondor, 492 p. [in Russian].

8. Lavrenteva, E. (2008) Tekst y kontekst v hrafycheskom dyzaine. [Text and context in graphic design]. Moskva: MHKhPU ym. S.H. Strohanova, 323 p. [in Russian].

9. Lesniak, V.Y. (2009) Graficheskij dizajn. Osnovy professii [Graphic design. Basics of the

profession]. Kyev: Bios Dyzaïn Buks, 416 p. [in Russian].

10. Mykhaïlov, S., Kuleeva, L. (1999) Osnovy dizayna. [Basics of design] Kazan: Novoe Znanye, 240 p. [in Russian].

11. Narysy z istorii ukrainskoho dyzainu KhKh stolittia. (2012) [Essays on the history of Ukrainian design of the twentieth century]. / Zah. red. M.I. Yakovlieva. Kyiv: Feniks, 256 p. [in Ukrainian].

12. Niurk, K. (2005) Chto takoe hrafychesky dyzain? [What is graphic design?] / per. s anhl. Moskva: AST: Astrel, 255 p. [in Russian].

13. Pobedyn, V.A. (2001) Znaky v hrafycheskom dyzaine. [Signs in graphic design]. Kharkov: Vesta "Ranok", 96 p. [in Russian].

14. Popovych, K. (2014) Litohrafiia v tvorchosti kyivskykh khudozhnykiv-hrafikiv 1960-kh rokiv. [Lithography in the works of Kyiv graphic artists of the 1960s.]. Ukrainska akademiia mystetstva. 23. 132–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2014_23_15 [in Ukrainian].

15. Sbitnieva, N.F. (2015) Tendentsii rozvytku suchasnoho hrafichnoho dyzainu: povnennia do rukotvornosti [Trends in the development of modern graphic design: a return to handicrafts].

Visnyk KhDADM. 4. 60–66. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2015-04-09-sbitneva.pdf> [in Ukrainian].

16. Tytarenko, N.V. (2014) Problematyka naukovoho doslidzhennia hrafichnoho dyzainu v Ukraini. [Проблематика наукового дослідження графічного дизайну в Україні]. Visnyk KhDADM. 2. 38–42. URL: <https://visnik.org/pdf/v2014-02-09-tytarenko.pdf> [in Ukrainian].

17. Tuemlou, E. (2006) Graficheskij dizajn: firmennyj stil', novejshe tekhnologii i kreativnye idei. [Graphic design: corporate identity, the latest technology and creative ideas]. per. s angl. Moskva: OOO «Izdatel'stvo Astrel'», 256 p. [in Russian].

18. Fil', Sh., Fil', P. (2008) Graficheskij dizajn XXI veka. [21st century graphic design]. per. s angl. Moskva: Astrel', 191 p. [in Russian].

19. Khmelovskiy, O.M. (2008) Hrafichnyi dyzain. [Graphic design]. Lutsk: Teren, 160 p. [in Ukrainian].

20. Kosiv, V.M. Ukrainska identychnist u hrafichnomu dyzaini 1945–1989 rokiv: symvoly, obrazy, stylistyka [Ukrainian identity in graphic design 1945–1989: symbols, images, stylistics]. Monografiia. K.: Rodovid, 2019. 480 p. [in Ukrainian].

MODERN GRAPHIC DESIGN: SPECIFICS OF THE INTEGRAL NATURE OF CREATIVITY

GULA Ye. P.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. To study the features and peculiarities of defining the main definitions of the concept of graphic design, to define the scope of application of various types of graphic art as a design object.

Methodology. General scientific research methods, analytical, typological, semantic and comparative analysis – for the terminological definition of the conceptual apparatus of graphic design and the definition of its theoretical and art applications.

Results. Based on the analysis of scientific sources on modern foreign and Ukrainian graphic design, generalized aspects of

СОВРЕМЕННЫЙ ГРАФИЧЕСКИЙ ДИЗАЙН: СПЕЦИФИКА ИНТЕГРАЛЬНОЙ ПРИРОДЫ ТВОРЧЕСТВА

ГУЛА Е. П.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель работы – исследовать черты и особенности определения основных характеристик понятия графический дизайн, определение сферы применений различных видов графического искусства как объекта дизайна.

Методология. Применены общенаучные методы исследования, аналитический, типологический, семантический и сравнительный анализ – для терминологического определения понятийного аппарата графического дизайна и определение его теоретико-искусствоведческого применения.

Результаты. На основе анализа научных

interpretation of the concept of graphic design, evaluated its historical origins in Ukraine. The issue of differentiation of graphic design and many areas of graphic design as a type of artistic activity has been updated.

The scientific novelty consists in identifying trends in the transition of the terminological apparatus of industrial design to the sphere of graphic design. It has been established that the synthetic creative nature of graphic design provides for creative activity on the use of modern means of information transfer in combination with the traditions of graphic art of Ukraine.

Practical significance. Modern scientific definitions of graphic design have been summarised. It has been determined that the synthetic creative nature of graphic design provides for creative activity on the use of modern means of information transmission in combination with the traditions of graphic art of Ukraine. The results can be used in teaching graphic design, project graphics and other graphic disciplines.

Key words: *graphic design; designer; design graphics; graphic art; arts and crafts; design; visual and plastic language; criteria; crafting.*

источников по современному зарубежному и украинскому графическому дизайну, обобщенно аспекты трактовки понятия графического дизайна, оценены его исторические истоки в Украине. Актуализирован вопрос дифференциации графического дизайна и многих направлений графики как разновидности художественной деятельности.

Научная новизна заключается в определении тенденций к переходу терминологического аппарата промышленного дизайна в сферу графического дизайна. Установлено, что синтетический творческий характер графического дизайна предусматривает креативную деятельность по использованию современных средств передачи информации в комплексе с традициями графического искусства Украины.

Практическая значимость. Суммированы современные научные определения графического дизайна. Результаты могут быть использованы в практике преподавания графического дизайна, проектной графики и других графических дисциплин.

Ключевые слова: *графический дизайн; проектная графика; художественно-декоративные средства; проектирование; визуально-пластический язык.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА

Гула Євген Петрович, професор, Член національної спілки художників України, завідувач кафедри рисунку та живопису, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-3559-2179, **e-mail:** evgenush.gula@gmail.com

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.3.1>

Цитування за ДСТУ: Гула Є. П. Сучасний графічний дизайн: специфіка інтегральної природи творчості. *Art and design*. 2020. №3. Р. 25–33.

Citation APA: Gula, Ye. P. (2020) Modern graphic design: specifics of the integral nature of creativity. *Art and design*. 3. 25–33.